

Balance må være et kodeord i denne sammenhæng. Det kan ikke nytte noget, at vi laver for firkantede eller detaljerede regler om, hvordan ressourcerne skal fordeles mellem forskningsområder, så vi efterhånden kvæler den forsknings- og metodefrihed, der spiller en uendelig stærk rolle i videnskabens selvforståelse og udvikling. På den anden side må det også være et rimeligt krav at stille, at de tildelte ressourcer bruges effektivt, og at videnskabelig publicering ikke længere er den eneste succesparameter for forskningen.

Det er i den forbindelse tankevækkende, at andelen af de frie midler i forhold til de samlede midler, der er bevilget gennem de statslige forskningsråd – fru Christine Antorini var også inde på det – fra 1996 til 1999 er faldet fra 75 pct. helt ned til 49 pct., og efter hvad jeg har fået fortalt af Forskningsstyrelsen skulle tendensen være den samme for de samlede investeringer, der gøres i forskning i Danmark. Disse tal burde måske få regeringen til at stoppe op.

Til gengæld kan vi glæde os over, at forskningsmidlernes andel af bruttonationalproduktet er steget i perioden 1985 til 1995 fra 1,24 pct. til 1,91 pct., så Danmark dermed i 1995 for første gang lå over EU-gennemsnittet. Det er blandt andet CD's fortjeneste, fordi vi prioritere en forbedring på det her område højt ved indgåelsen af finanslovaftalen for 1995, og det har i øvrigt lige siden været CD's målsætning, at vores forskningsmidlers andel af BNP skal være på niveau med vores nabolandes. Desværre har det ikke været muligt at få nyere tal end dem fra 1995, men f.eks. nabolande som Finland og Sverige ligger noget højere end os, så jeg tror ikke, at der er råd til at hvile på laurbærene, i hvert fald ikke når man ser det på baggrund af 1995-tallene.

Men som sagt er det legitimt at sikre sig, at afkast og investeringer står i et fornuftigt forhold til hinanden.

Regeringen lægger nu op til, at udviklingskontrakter skal være et nyt styringsinstrument for universiteterne på en række områder.

Forskningsministeriet har siden begyndelsen af 1990'erne indgået kontrakter med seks af forskningsinstitutionerne, men det er resultatkontrakter i modsætning til udviklingskontrakter.

Der er efter CD's opfattelse den forskel, at udviklingskontrakterne tydeligere retter fokus på processen frem for på specifikke resultater

som f.eks., hvor mange patenter et fakultet eller en institution skal anmelde om året.

Derfor mener jeg, at det også er vigtigt at få at vide her fra talerstolen i dag, hvorvidt det er det, der står på Forskningsministeriets hjemmeside om, hvordan udviklingskontrakterne tænkes udformet, og hvor netop antallet af patenter indgår, der står til troende, eller om vi hellere skal tro på de mere afbalancerede synspunkter, som forskningsministeren selv har været ude med, og hvor ministeren tager afstand fra indholdet af sit eget ministeriums hjemmeside.

På arkitektskolerne i København og Århus har man haft resultatkontrakter med Kulturministeriet siden 1994, og erfaringerne synes faktisk at være overvejende positive.

CD ser bestemt også positivt på de nye initiativer, der f.eks. kan skabe en større sammenhæng mellem det, der foregår i erhvervslivet, og det, de offentlige forskere forsker i. Det var blandt andet de tanker, der lå bag CD's ønske om et selvstændigt ministerium for forskning tilbage i 1993.

Så længe udviklingskontrakterne er et tilbud til universiteterne og indholdet udformes i tæt samarbejde med de involverede universiteter, og så længe de opstillede rammer og mål ikke bliver for firkantede eller detaljerede, mener vi, at der er mulighed for at få den fornødne balance, som CD mener må være en betingelse. Ud over det bør man også sørge for åbenhed i processen, så muligheden for politisk indseende sikres tilstrækkeligt.

En forskerkarriere i det offentlige regi er ikke så eftertragtet, som den var engang, og det må der gøres noget ved, siges der i regeringens redegørelse under afsnittet om forskning og forskningspersonale. Jeg kan derfor ikke lade være med at fremhæve den problemstilling, at vi faktisk har nogle talentfulde unge mennesker, der gerne vil i gang med en ph.d.-uddannelse på universiteterne, og som selv har været i stand til at skaffe midlerne hertil via fonde osv., men som mangler det beløb, universiteterne i varierende omfang opkræver i undervisningsafgift. Det drejer sig typisk om beløb, som ligger mellem ca. 14.000 kr. og 60.000 kr. årligt, hvis der altså overhovedet sker opkrævning.

Derved bliver nogle bragt i en uheldig klemme og må enten lade være med at lade sig immatrikulere som ph.d.-studerende eller selv betale en ret høj studieafgift. Det er ikke mange, vi taler om, og det burde være muligt at skaffe de ekstra midler, det drejer sig om, hvis ansøgerne